

СТ А Н О В И Щ Е

От: *Професор д-р Евгения Иванова Делчева*
Научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“
УНСС, Катедра „Публична администрация“

Относно: *дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“ (Публична администрация) в УНСС.*

Автор на дисертационния труд: *Боян Игнатов Игнатов*
Тема на дисертационния труд: *Неравенства в здравните системи на европейските страни*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №1689/09.07. 2021 г. на Зам. Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към *катедра Публична администрация/факултет Управление и администрация на УНСС по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“ (Публична администрация)* съгласно Заповед №1215/16.05.2017 г. Обучението е осъществено в *задочна* форма през периода 2017 – 2021 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд на Боян Игнатов е в обем 204 стандартни страници и има класическа структура от въведение, 3 глави, заключение. Използваната литература обхваща 178 източника от които 48 на български език и 130 на латиница. Трудът е богато илюстриран с 52 таблици, 29 фигури и 6 приложения.

Разработката е посветена на неравенствата във финансови и здравни показатели на европейските страни и вкл. България която тема е *актуална и дисертабилна* предвид факта, че хоризонтални и вертикални, социални и регионални неравенства присъстват и даже се задълбочават в здравните системи на ЕС.

Целта на дисертационния труд е да се разкрие връзката между моделите на финансиране на здравните системи и различията в основните здравни показатели в отделните страни. Предложени са и мерки за намаляване на изоставането на България от по-напредналите европейски страни. Целта се постига с решаването на *5 задачи* които кореспондират и с научните хипотези.

Обект на изследване са здравните системи на европейските страни, разглеждани като модели на финансиране и важен източник на подобрения в здравето на хората. *Предмет на изследване* са различните видове неравенства в здравните системи на европейските страни, с фокус върху неравенствата в осигуреността на здравните системи с финансови ресурси и неравенствата в основни показатели за здравословно състояние на населението.

Изследователската теза е, че съществуват значителни неравенства между здравните системи на европейските страни. Те се задълбочават във времето и поставят голяма част от европейските граждани, включително тези в България, в неблагоприятна позиция по отношение на тяхното здраве. Въпреки това, могат да се изведат фокусирани публични политики за тяхното намаляване. Тезата се доказва чрез формулирането на *5 работни хипотези*.

Използваната научна литература от 178 източника обхваща основни автори и публикации посветени на темата и близки въпроси .

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Поставените теза и работни хипотези, цел и задачи се постигат и доказват чрез генерирането на научни и научно-приложни резултати от дисертационното изследване.

В **първа глава** се съдържа теоретичен и сравнителен анализ на категорийния апарат в разработката – термините „равенство/неравенство“, „справедливост/несправедливост“ в здравеопазването, „равнопоставеност“, причините за здравни неравенства, измерителите и др. Въпреки че темата не е нова, докторантът успява да осмисли критично голям брой възгледи и позиции и да формулира работни дефиниции с което допринася за развитието на теорията за здравните неравенства.

Втора глава обхваща редица емпирични статистически изследвания на връзките и зависимостите в осигуреността с основни финансови ресурси и три водещи резултативни показателя в европейските страни и в България. В тази глава могат да се открият два вида научни и научно-приложни резултати - 1/ разработена собствена методология за оценка на здравните неравенства чрез емпирични статистически анализи /научен резултат/ която е добросъвестно изложена в блок схема с три етапа и 2/ постигнати научно-приложни резултати от емпиричните анализи – съществуват статистически значими различия във финансовата осигуреност и здравните резултати на системите на здравеопазване в ЕС; налице е закономерна множествена зависимост на трите здравни показателя в европейските страни от трите финансови факторни показатели и особено от публичните разходи на глава по ППС; обособени са два клъстера от европейски страни – на по-добре осигурени и по-бедни страни; България изостава значително от средното ниво и от другите новоприети страни в ЕС както по финансова осигуреност, така и по здравни резултати като приемането в ЕС не спомага за редуцирането на здравните неравенства.

Трета глава обобщава прилаганите публични политики и институции в ЕС и в България които би трябвало да допринасят за намаляване на различията в здравеопазването. Същевременно се подчертава липсата на чувствителен позитивен ефект от тези политики. Авторът извежда фокусирани публични политики за страната ни в следните три направления : преодоляване на дисбаланса между разходи за болнична и извънболнична помощ /отделяне на повече публични финансови средства за здравеопазване и тяхното разпределение с приоритет към извънболничната помощ/; повишаване на публичните средства за реимбурсиране на лекарства и медицински изделия ; нарастване на финансирането на програми за профилактика и промоция на здравето.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Посочени са четири научни и научно-приложни приноса в дисертационния труд на Б. Игнатов които споделям.

1. Систематизиране и обобщаване на съществуващите научни изследвания, възгледи и терминология за здравните неравенства /научен принос/;

2. Разработена е авторска методология за оценка на здравните неравенства с инструментариума на проверка на статистически хипотези, регресионен и клъстерен анализи /научно-приложен принос/ ;
3. Приложена е методологията за доказване на значителни здравни неравенства в европейските страни и в частност – в България, в която приемането и в ЕС не води до намаляване на различията във финансови и здравни показатели /научно-приложен принос/. Тук ще посочим някои основни приносни резултати - налице е закономерна множествена зависимост на всички изследвани здравни показатели от избраните три факторни финансови показатели; публичните разходи за здравеопазване на глава от населението по паритет на покупателната способност влияят с най-голяма тежест върху трите здравни показателя;
4. На базата на анализ на европейските и българските институции и политики за намаляване на здравните неравенства са изведени препоръки за европейските страни и три основни области на публични политики за България – по-добър баланс между финансирането на доболничната и болничната помощ, нарастване на публичните разходи за лекарства и медицински изделия и фокусиране над програми за профилактика и промоция на здравето /научно-приложен принос/.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът е представил 5 научни публикации по темата за здравните неравенства, от които 2 са статии в научни списания – Асклепий и Медицински дайжест. Останалите публикации са доклади от научни форуми. Всички публикации са самостоятелни .

6. Оценка на автореферата

Авторефератът съдържа основни въпроси и текстове от дисертационния труд като го представя в по-кратък обем.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Считам за пропуск на докторанта да обобщи препоръки за намаляване на здравните неравенства *отнесени към различни институции* в България. По такъв начин ще се обогатят още повече приложните научни резултати.

Препоръчвам дисертантът да продължи научните си изследвания в областта на здравните неравенства с по-актуални данни, както и да публикува труда си който ще намери широка аудитория от медици, здравни и административни кадри.

8. Заключение

В заключение, мога да обобщя, че научната продукция съдържа резултати, представляващи обогатяване на научното знание и

приложимост в областта на оценката на здравните неравенства и политиките за намаляването им в европейските страни и в България, поради което препоръчвам на Уважаемото жури към УНСС да присъди на Боян Игнатов Игнатов по достойнство образователна и научна степен „доктор” по професионално направление „Администрация и управление” и научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство /публична администрация/“.

28 .07.2021 г.
София

Подпис:

/проф. д-р Евгения Делчева/